

Що потрібно знати дорослому у навчанні дошкільника основам грамоти.

Ваша дитина скоро піде в школу і Ви, турботливі батьки, бажаєте, щоб шкільне життя почалося якомога успішніше. Ви замислюєтеся, чим допомогти малюкові, як підготувати його до школи? Майбутньому першокласнику необхідно накопичити певний багаж знань, умінь і навичок, який слугуватиме базою для майбутнього шкільного навчання. Важливе місце в такому багажі займає підготовка до засвоєння основ писемного мовлення - читання і письма. Письмова мова є продовженням усного мовлення, і тому розвитку усного мовлення необхідно приділяти достатню увагу. Якщо у Вашого малюка є труднощі у розвитку усного мовлення (наприклад, зі сторони звуковимови, граматичної чи лексичної сторін мови), це може згодом викликати небажані результати і в розвитку писемного мовлення - дислексію (порушення читання) і дисграфію (порушення письма). Необхідно заздалегідь подбати про логопедичну допомогу такій дитині. Для збагачення і активізації словника дитини вдома можна грати з дитиною в різні мовні ігри: «Назви ласкаво», «Один - багато», «Чого не стало?», «Що зайве?» і багато інших. Навчати читання дитину слід звуковим методом. Це означає, що дитина повинна спочатку засвоїти не назви букв, а позначаення

ними звуків: [Б]-[б`] а не «бе»; [Н], [н`], а не "ен", [Л], [л`], а не «ел» і т.д . Звуки, а не букви допоможуть дитині в синтезі складів і слів. Тільки після поскладового засвоєння читання дитину можна познайомити з назвами літер, з алфавітом.

Вчимо дітей поділяти мовленнєві звуки на голосні та приголосні. Голосним називається звук, який вимовляємо безперешкодно, немає перешкоди для його вимови. Голосні звуки можна вимовляти довго, навіть співати: аааа ..., уууу і т.д. При вимові голосних звуків ротик відкритий. Ця закономірність використовується при навчанні дитиною теми «Ділення слів на склади». Визначаючи кількість складів, дитина повільно вимовляє слово, підставляючи долоню під підборіддя. Промовляючи голосний звук, дитина мимоволі відкриває рот і торкається підборіддям долоні. Кількість таких дотиків буде відповідати кількості складів у слові. У віці шести років діти добре засвоюють правило: скільки в слові голосних, стільки і складів. Спочатку, навчившись на слух виділяти в слові голосні, дитина називає кількість складів. Потім вона перевіряє себе запропонованим методом з долонею. Цей же спосіб можна використовувати і в іншому варіанті роботи. Знаючи позначення голосних літер, дитина визначає кількість складів у надрукованому слові, не прочитуючи його. Потім читає слово і визначає кількість складів, використовуючи долоню. Голосних звуків шість: А, О, У, І, И, Е. Приголосним називається звук, при вимові якого виникає яка-небудь перешкода в артикуляційному апараті. Наприклад, П - звук утворюється в результаті розмикання зімкнутих губ; Ф - в утворенні звуку беруть участь верхні зуби і нижня губа. Деякі приголосні звуки можна вимовляти довго (м-м-м. ..., р-р-р ...), але проспівати їх не можна. Приголосні звуки поділяються на глухі і дзвінкі. Дзвінкість або глухість приголосних дитина може перевірити самостійно. При вимові дзвінких приголосних виникає вібрація голосових зв'язок. Вимовляючи звук, потрібно долонею доторкнутися до горла. Якщо звук дзвінкий, горлечко «тремтить» (наприклад, ж-ж-ж ...); якщо такого тремтіння немає - значить, звук глухий (наприклад, ш-ш-ш ...). Деякі приголосні звуки є парними, тобто дзвінкому звуку відповідає глухий: [Б]-[П], [В]-[Ф], [Г]-[К], [Д]-[Т], [Ж]-[Ш], [З]-[С]. Більшість приголосних звуків можуть бути як твердими, так і м'якими: [Б]-[б`], [В]-[в`], [Д]-[д`], [Н]-[н`], [Л]-[л`], [С]-[с`], [К]-[к`], [М]-[м`], [П]-[п`], [Р]-[р`], [З]-[з`], [Т]-[т`], [Х]-[Х]. Приголосні Ж, Ш, Ц - завжди тверді, приголосні Й, Ч, Щ - завжди м'які. На жаль, немає способу перевірки твердості або м'якості приголосного звука. Дитина може навчитися розрізняти тверді і м'які приголосні тільки на слух, за допомогою тренування. У період оволодіння основами писемного мовлення дитина стикається з безліччю умовних позначень. Доцільно при дошкільному навчанні застосовувати ті ж символи і знаки, які

використовуються в початковій школі. Дорослий повинен в доступній ігровій формі пояснити їх значення. Тоді малюкові не доведеться в першому класі заново осмислювати і переучувати символи, що позначають звук, слово, речення та інші. Символи звуків використовуються в процесі звукового аналізу слів. Виконання звукового аналізу та синтезу слів допоможе дитині надалі не «втрачати» і не переставляти приголосні і голосні літери при читанні і письмі (наприклад, . тіл, с.іл, сті., Ст.л замість стіл). Ігри та завдання з використанням умовних позначень допомагають попередити виникнення таких помилок, як: злите написання речень; пропуск і злите написання слів у реченні; пропуск і перестановка складів у слові; неправильний перенос слова; пропуск, заміну та перестановку букв у слові. Знайомити дитину з буквою можна тільки після того, як вона познайомиться зі звуком: навчиться виділяти звук з ряду запропонованих звуків і складів, знаходити цей звук в слові, визначати його місце (початок, середина або кінець слова), за допомогою звукового аналізу визначати звук (голосний - приголосний, твердий - м'який). Такий глибокий аналіз звуків в подальшому допоможе дитині правильно прочитати і написати букву, що позначає цей звук, і все слово в цілому. Займаючись з дитиною, ці поради Вам, вдумливим і люблячим батькам, в останній перед школою рік, допоможуть підготувати дитину до навчання грамоти, розвинути зорове і слухове сприйняття дитини, мовний слух, розвинути можливості мовленнєвого аналізу і синтезу.

